

Teze legislativní úpravy povinného zálohování vybraných jednorázových nápojových obalů v ČR

Ministr životního prostředí: Petr Hladík (KDU-ČSL)

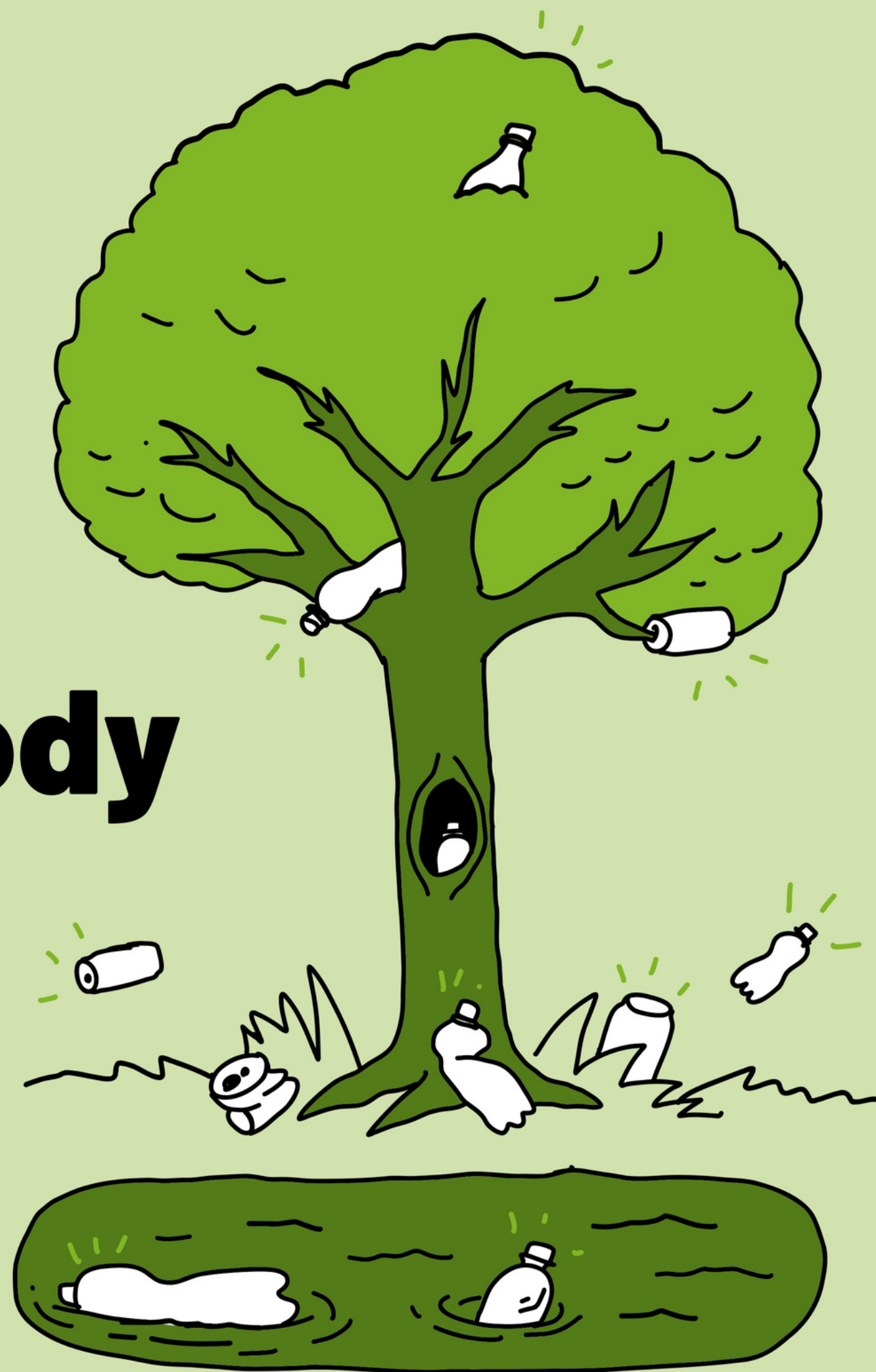
Vrchní ředitel sekce ochrany životního prostředí MŽP: David Surý

O co jde?

- Teze určené **pro tvorbu legislativní úpravy** povinného zálohování vybraných jednorázových nápojových obalů
- **Tvorba samotné legislativy v průběhu roku 2023**
- **Novela zákona o obalech (477/2001 Sb.)** – dále bude nutné připravit prováděcí předpisy
- První možný termín zavedení povinného systému zálohování v ČR – **polovina roku 2025**

Neřešíme jestli ano, nebo ne, řešíme jak

Dostaňme PET a plechovky z přírody

Proč to děláme?

- **Cirkulární ekonomika**
- **Snížení volně pohozeného odpadu v přírodě.** Zkušenosti ze Slovenska ukazují, že po zavedení zálohového systému došlo k výraznému omezení výskytu volně pohozených zálohovaných obalů v přírodě
- Do pěti let od zavedení systému **vrátíme do života 90 % plastových lahví a plechovek**
- Zavádění zálohového systému **není narušením stávajícího systému třídění odpadů**, ale jeho doplněním pro vybrané nápojové obaly
- Plnění některých **povinných cílů z evropské legislativy** (sběr plastových nápojových lahví, obsah recyklátu)
- **Nové předpisy EU** – Návrh nařízení o obalech a obalových odpadech
- Řada **zemí EU tyto systémy již zavedla** nebo bude zavádět v blízké době

Programové prohlášení vlády

Podpoříme **snížení množství produkovaného odpadu** přechodem na oběhové hospodářství. Podpoříme **rozvoj technologií** pro třídění a recyklaci a opětovné využití odpadu, včetně recyklačních hubů, kompostování bioodpadu a využití gastroodpadu. **Omezíme využívání jednorázových obalů** a zvážíme **zavedení dalších systémů zálohování obalů** (PET, hliník)

Základní východiska právní úpravy

- Nastavení povinných ambiciózních **cílů sběru** zálohovaných nápojových obalů
- Systém umožní **pouze minimální výjimky**
- Zálohované **obaly** budou jasně identifikovatelné a označené
- **Místa** odebírající zálohované obaly budou jasně určitelná
- Spotřebitelé mají jasné a srozumitelné **informace k zálohovaným obalům**
- **Transparentní a nediskriminační** systém zálohování
- **Transparentní výběr operátora** systému
- Operátor systému bude **jen jeden**

Základní východiska právní úpravy

- Systém umožňuje **rovný přístup a spravedlivé podmínky** všem hospodářským subjektům, které se chtějí stát jeho součástí za předpokladu, že uvádějí na trh obaly, které patří do typu nebo kategorie obalů zahrnutých do systému.
- Stanoveny budou **dostatečné požadavky na finanční způsobilost operátora** systému.
- Operátor systému poskytuje všem zapojeným subjektům a státní správě veškeré potřebné informace a **pravidelně reportuje požadované údaje**.
- Neplnění povinností bude **sankcionováno**. Výše sankcí bude odrazující.

Jak to bude fungovat? Parametry systému

Vrácení lahve obchodníkovi

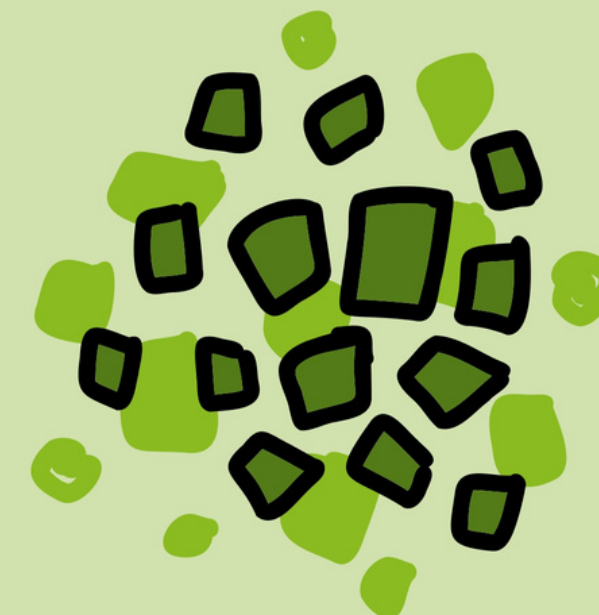
Třídící a recyklační centrum

Nová PET lahev

Výroba recyklátu

Zálohované obaly a zálohy

Druh obalu	Objem
Plastové nápojové lahve	0,1 – 3 litry
Kovové nápojové nádoby/plechovky	0,1 – 3 litry

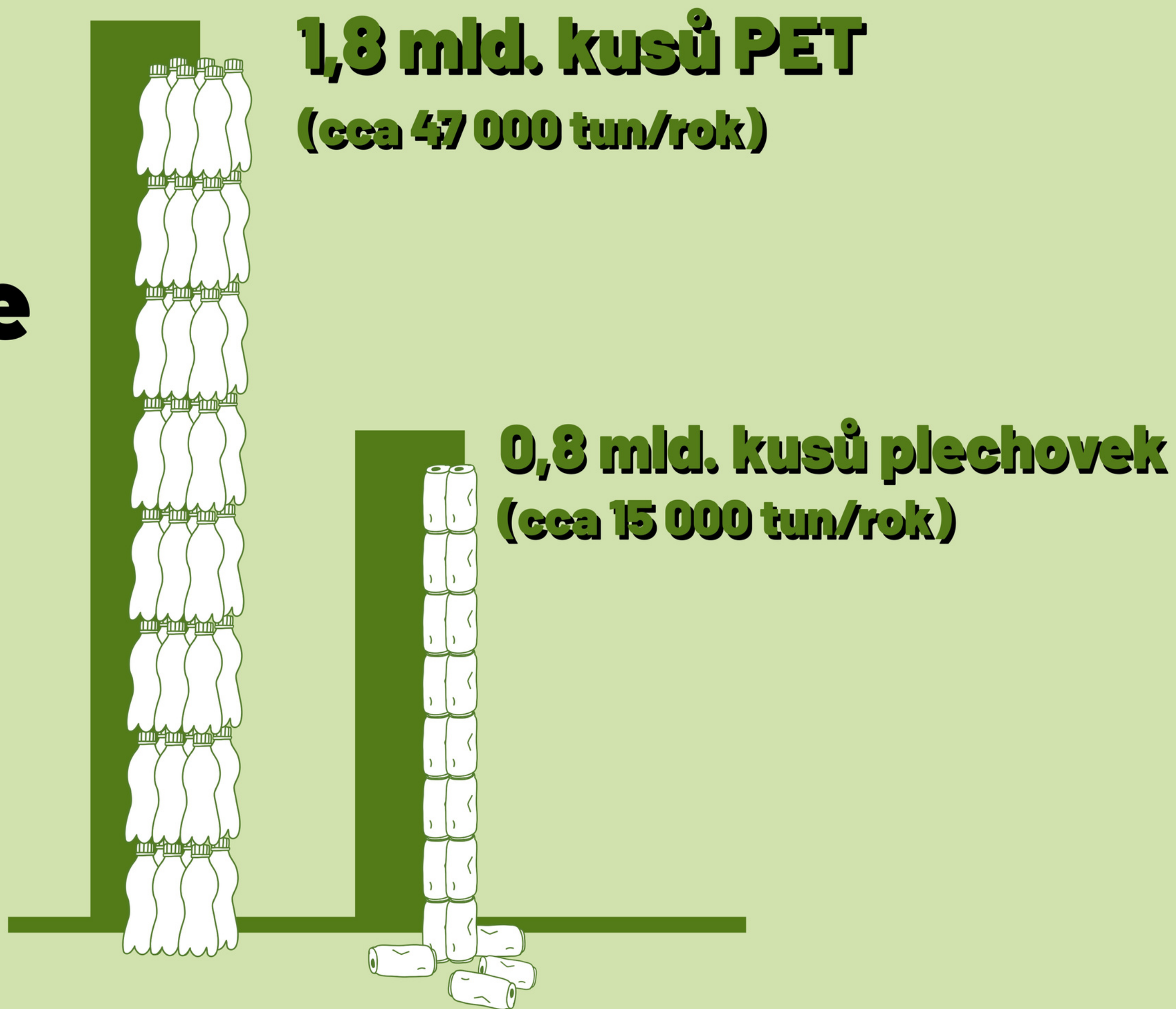
Záloha 4 - 5 korun

Záloha bude **jednotná** na všechny druhy zálohovaných jednorázových obalů. Zobrazovaná a účtovaná odděleně od ceny produktu a **spotřebiteli je vrácena v plné výši** při vrácení prázdného obalu s čitelným EAN kódem na sběrném místě

Obaly se vrací **včetně etikety, nezdeformované a nesešlápnuté**

Výjimky: mléko a mléčné výrobky, nápoje nad 15 % alkoholu, jednorázové skleněné nápojové obaly

Ročně můžeme zálohovat až

Místa odběru – sběrná síť

Povinně:

- Prodejny potravin nad 50 m²
- Čerpací stanice nad 50 m²

Počet sběrných míst: *Cca 11 000 míst*

Dobrovolně:

- Prodejny potravin do 50 m²
(přes 5 tisíc prodejen)
- Specifické prodejní formáty
 - Kiosky, trafiky, bufety, školy, kulturní akce a další
- Obce
 - Obec jakékoli velikosti může zřídit sběrné místo na své náklady a bude dostávat manipulační poplatky. Obec bude muset mít smlouvu s operátorem, který ji zahrne do systému

Obce

Obec nad 300 obyvatel, kde není žádná provozovna zapojená do zálohového systému, může požádat operátora o zřízení sběrného místa. Operátor je povinen sběrné místo na základě žádosti obce zřídit

On-line prodej

Povinné zapojení do sběrné sítě. On-line prodejci budou uloženy stejné povinnosti jako klasickým kamenným prodejnám. Tedy budou mít povinnost zpětně odebírat odpad z vybraných zálohovaných jednorázových obalů, s výjimkou vytvoření (fyzického) sběrného místa

Zpětný odběr on-line prodejce provede při dodávce zboží konečnému uživateli, a to v takovém množství, které lze při rozvozu zboží zpětně odebrat a je obvyklé pro objednávku konečného uživatele

Možnosti odběru zálohovaných obalů: automatizovaně, poloautomatizovaně, ručně

Operátor

- **Obdoba kolektivního systému**
- Operátor bude mít za **povinnost vytvořit, spravovat, koordinovat a financovat celý zálohový systém včetně zajištění plnění stanovených cílů**
- **Vznik operátora:** Zákon bude obsahovat požadavek, aby operátora založily subjekty pokrývající **minimálně 80 % obalů podléhajících zálohování uvedených na trh** (tzn. 80 % plastových nápojových lahví a 80 % kovových plechovek)
- Na základě výběrového řízení **vybere operátora MŽP**, bude ho autorizovat, tedy i kontrolovat
- Operátor bude mít na starosti rovněž **osvětu a zajištění informací pro spotřebitele**
- **Z čeho bude operátor financován:** poplatky od výrobců, výnosy z prodeje vysbíraného obalového odpadu, nevrácené zálohy

Nevrácené zálohy

- Pokud je splněný cíl k danému roku, tak peníze z nevrácených záloh se dělí v poměru 15 % pro obce a 85 % operátor
 - Například: Cíl je 80%. Operátor cíl splnil (vyplatil tedy 80% záloh) a rozděluje 20% nevrácených záloh tak, že 3% směřují obcím podle počtu obyvatel a 17% si ponechává operátor
- Pokud není splněný cíl k danému roku, tak zbývající peníze z nevybraných záloh do výše cíle putují do SFŽP ČR
 - Například: Cíl je 80 %, operátor ale vybere jen 75 % zálohovaných obalů. Prostředky, které odpovídají nevybraným 5 % směřují do SFŽP ČR

Cíle systému

- Legislativa nastaví ambiciózní cíle pro zálohový systém tak, aby byl skutečně přínosným prvkem pro existující systém sběru a třídění odpadů
- **Rok 2029**
 - 90% sběru plastových nápojových lahví**
 - 90% sběru kovových nápojových nádob**

Modelová situace z pohledu SPOTŘEBITELE

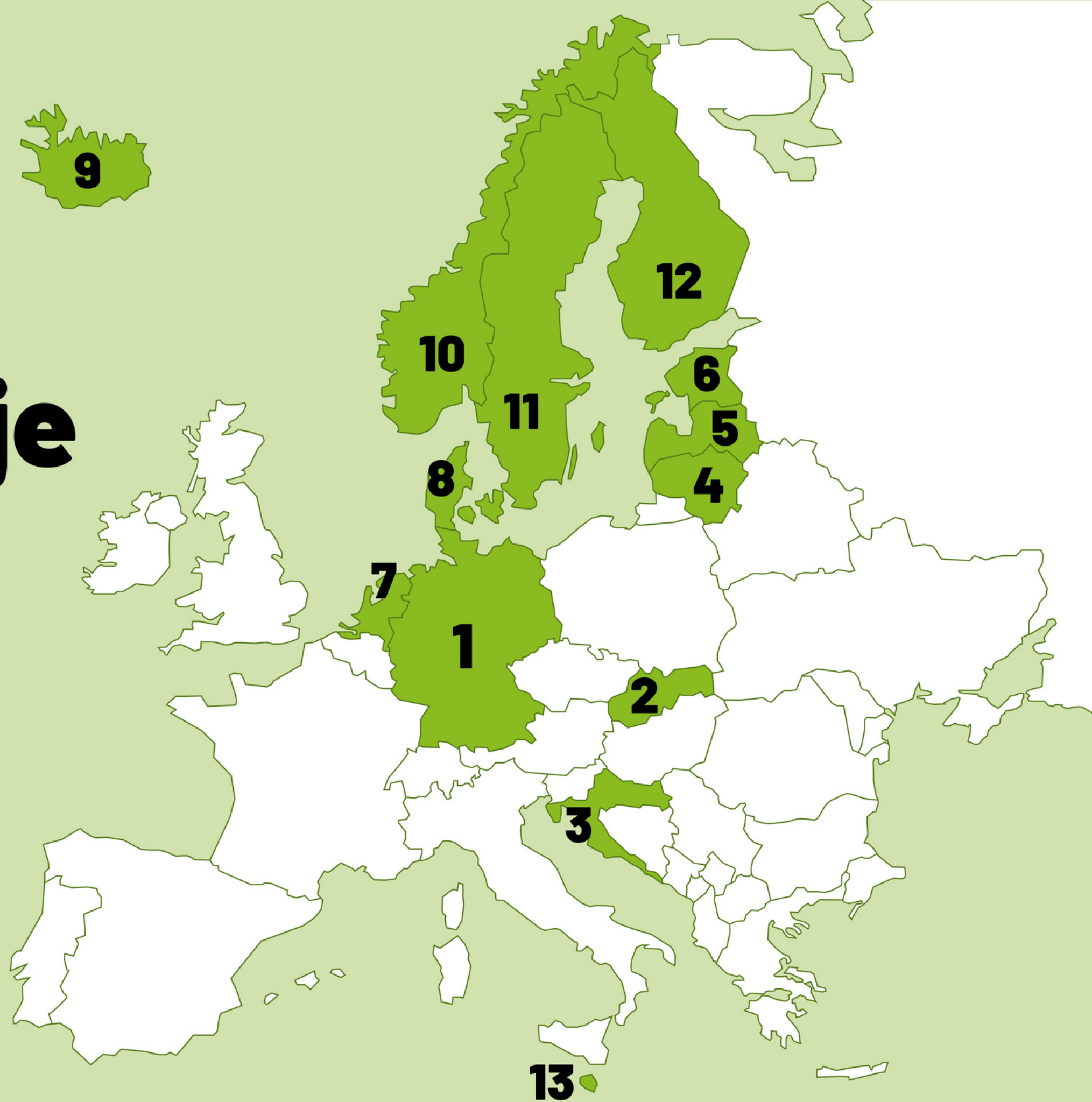
- Koupím si limonádu 0,5 l za 17 Kč (+ 5 Kč záloha) = zaplatím 22 Kč
- Láhev nesešlápnutou vrátím na sběrném místě, při placení je mi vrácena záloha 5 Kč (bez nutnosti si kupovat jiné zboží)
- -> **Způsob je prakticky stejný jako známe u zálohovaného skla** především pro opakovaně použitelné pивní lahve. Hlavní rozdíl je v tom, že zatímco zálohované opakovaně použitelné sklo se vymyje a znovu použije, PET a plech se nejprve zrecykluje a láhev/plechovka se následně znovu vyrobí

MŽP a recyklace

- Prioritou pro MŽP je **předcházení vzniku všech odpadů**, tedy i jednorázových nápojových obalů
- **Legislativní podpora recyklace** – nová odpadová legislativa, stanovení ambiciózních cílů, zákaz skládkování využitelných odpadů
- **Ekonomická podpora** – zvyšování poplatků za skládkování odpadů
- **Strategická podpora** – Plán odpadového hospodářství, Strategický rámec cirkulární ekonomiky ČR 2040 (Cirkulární Česko 2040)
- **Dotační podpora pro recyklaci** – OPŽP, OPST a další programy
- Metodická podpora a osvěta

Tady to už funguje

1) Německo	5) Litva	9) Island
2) Slovensko	6) Estonsko	10) Norsko
3) Chorvatsko	7) Nizozemsko	11) Švédsko
4) Lotyšsko	8) Dánsko	12) Finsko
		13) Malta

Děkujeme za pozornost